

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 .
 Pe o lună . 2 .
 Nrul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2—3.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Pricina răului.

Fiecare popor e vrednic de cinstea obștească numai în măsura buneivoinții ce dovedește față de gândurile și simțirile celorlalte popoare. Dupăcum într'o țară cetățenii toți, orice limbă ar vorbi și ori la ce altar s'ar închina, au datoria să-și dea puterile pentru ridicarea patriei, tot așa, și în viața mare a lumii sunt legături între popoare, legături de cari trebuie să țină seamă chiar și popoarele cele mai puternice de altfel.

Am arătat, în dese rânduri, că stăpânirea țării ungurești nu prea se simte îndemnată să țină seama nici de dorințele — și chiar drepturile — celorlalte neamuri din patrie, nici de sfaturile popoarelor mari europene, ci face de capul său și potrivit pornirilor firii ungurești.

Asta se dovedește îndeosebi acum, cu prilejul frământărilor alcătuirii noului guvern.

M. Sa și întreaga Austrie vrea într'un fel, ungurii altfel. Noi li-o spunem de mult, li-o spune acum și M. Sa și Europa întreagă, că trebuie lăsate, toate la o parte și să se facă legea nouă de alegere, dând drept de vot tuturor deopotrivă. Magnații unguri cari conduc partidele ungurești luptă însă pentru alte lucruri: bancă ungurească și înlesniri de tot felul în armată, și-ar da orice, numai să nu fie siliți să schimbe legea de alegere.

Am arătat, mai zilele trecute, că »Pesti Hirlep« el însuși recunoștea și se rușina de faptul că în țara ungurească în ce privește drepturile cetățenești stăm mai rău de cât în Azia! Turcia și Persia au legi cari cheazășuesc cetățenilor drepturi mai largi de cum avem noi...

Cum de-am ajuns în starea asta, vom înțelege și din cele ce urmează mai la vale.

La 1867, în ajunul formării guvernului, Trefort Agoston, fostul ministru al școalelor, scria:

»E de necrezut câți vin acum la Budapesta să caute și să ceară slujbe. Oamenii aceștia cred că lumea se mișcă numai ca ei să ajungă la slujbe. Iar cine nu o să capete slujbă, se face dușman al guvernului și mare patriot de profesie ofensat.

»Pretutindeni în lume patriotismul este sentiment, și anume sentiment nobil, numai la noi este — profesione... (meșteșug).

»Țara ungurească nu vrea să fie țară europenească, nu vrea să-și schimbe firea de tablă-birăime... (Vezi »B.pesti Szemle« pag. 187 și 208, n-rul 389).

Duminică, în 9 Mai n., un alt ungur de frunte, deputatul Eötvös Károly, într'o vorbire ținută la Seghedin, cel mai unguresc oraș, a spus între aplauze însuflețite, următoarele:

»48 și 67 sunt nimicite, țara a fost înșelată, iar cârma a fost dată în mâna unor oameni cari fac politică în contra ve-

derilor lor. Domnia coaliției se caracterizează prin faptul că cheltuielile au fost sporite anual cu 250 milioane coroane și s'au înființat 13.000 slujbe noi. Iar în ce privește dările noi puse de Wekerle, pustiirea tătarilor a fost o lecție părintească blândă pe lângă ce a făcut Wekerle«...

Până la 1848 popoarele din țară au fost supte de așa zisa »tablăbirăime« cum îi zice Trefort, de pătura nemeșilor cari trăiau din munca iobagilor... Dela 1867, de când legea ar fi să fie deopotrivă pentru toți, avem altă năpastă: dările mari puse anume pentru ca ungurii să aibă slujbe cât mai multe, așa că azi-mâne fiecare ungur care a umblat cât de puțin la școală, o să trăiască din bugetul (din vistieria) țării... Plugarii să muncească până cad de oboseală, iar slujbașii să fie înmulțiți pe fiecare an și să li-se ridice și plata, în fiecare an.

Ș'apoi ce slujbași!...

Pricina răului pe urma căruia suferă țara și mai ales suferim noi, naționalitățile, iată, o cunosc și desvălesc unguri de frunte.

Intrebarea este numai: se vor găsi și conducători unguri cari să aibă hotărârea bărbătească a se apuca să înlăture răul?

Nu prea avem nădejde, căci atunci ar trebui să se înscrie în lege munca deopotrivă pentru toți, iar nu unii să sugă din bugetul statului iar alții să plătească și să muncească din greu.

Ori, în acest caz, ar trebui schimbată întreaga față a lucrurilor, ar trebui mai presus de toate, să se rupă cu »tradiția națională«... Și ce se face »nația« fără — tradiție? R.

»Telegraful Român«. Privitor la acuzele ce am adus capilor noștri bisericești și mai ales I. P. Sale mitropolitului în chestiunea neîntării părintelui Musta în scaunul de Caransebeș, »Telegraful Român« încearcă să infirmă afirmările noastre. »Telegraful« nu îndrăznește să ne răspundă în chestiune, ci o ocolește afirmând ceia ce nu am tăgăduit nici noi: că I. P. S. Sa a propus în mod oficial întărirea P. C. Sale părintelui Musta. Dar »Telegraful« știe bine că noi nu am tăgăduit asta și nici nu poate fi socotit ca un merit nu al mitropolitului ci al sinodului episcopesc, compus din cei doi arhiepiscopi, că au propus din punct de vedere canonic și în mod oficial întărirea alesului din Caransebeș.

Ceia-ce am afirmat este însă că I. P. S. Sa, deși l'a recomandat oficial pe părintele Musta, pe cale neoficială a stăruit tot dînsul pentru neîntărirea lui. La asta trebuia să răspundă »Telegraful« și nu a găsit nici un răspuns ci a ocolit chestiunea. Cit de adevărată e afirmarea noastră o dovedește cazul de precedentă al alegerii din Arad, cînd I. P. S. Sa singur i-a mărturisit alesului, P. C. S. părintelui Mangra, că deși îl propune oficial spre întărire va stăruî personal ca să nu fie întărit; proba e deci făcută, căci cazul părintelui Musta e perfect identic cu al părintelui Mangra. Și apoi »Telegraful« ne-a mai rămas dator cu un răspuns: ce-au făcut arhiepiscopii pentru apărarea bisericii față de lunga vacanță din Caransebeș care constituie o flagrantă călcare a textului autonomiei noastre bisericești?

La Caransebeș va fi pace!

De Dr. Iosif Popovici.

«Cine primește încrederea obștei are și îndatoriri către obște și trebuie să-și subordoneze interesele sale particulare celor generale pe cari a primit să le îngrijască».

(»Tribuna« Nr. 86 din 5 Mai 1909 st. n.).

»Tribuna« a avut bunăvoința a se ocupa întodeauna de interesele mari ale românilor. Și-n cazul de față își pune cu tot dreptul întrebarea »ce va fi la Caransebeș«? E drept că opinia publică a fost după părerea noastră pe nedrept alarmată. Privirile tuturor s'au îndreptat către Caransebeș. Guvernul s'a ingerat pe nedrept în afacerile interne ale bisericii, cu privire la instrucția alegerilor din Zgribești și Sasca necunoscându-ne avizul nostru. Comisia noastră specială prin referatul dlui Dr. Titu Dragonescu, funcționar în ministerul de finanțe al țării, a trecut la ordinea zilei și n'a putut lua în considerare hârtia — quasi apocrifa — a ingerinții. Judecând lucrul din punct de vedere al dreptului, comisia specială n'a putut opera altfel. E o nefericire pentru noi, că avem o spuză de caticheți al moralului public românesc. Și ce e mai curios că tocmai acei apostoli mincinoși ar avea cea mai mare lipsă de morală. Noi nu putem rivaliza cu tipurile morale ale dlui Caragiale din »Momente«.

Eu nu voiesc să ilustrez slăbirea noastră prin relele și păcatele altora. Recunosc însă și în cel mai mare rău o parte relativă de bine. Suntem chemați să lucrăm în numele iubirii deaproapelui. Sf. evanghelie și crucea ne-au stat pe masă înaintea ochilor. Noi n-am putut lucra decât numai în numele lor. Noi suntem creștini și orfani, căci ne lipsește capul ierarhic al organismului nostru constituțional. Oameni fiind nici de păcate nu ne putem privi curății. Avem însă o lege din prea marea grație a monarhului și aceia a trebuit să ne călăuzască. Pe noi nu ne-au privit interesele și dușmăniile particulare ale unora din membri sinodului eparhial. Logica lor morbidă a fost sfărîmată de motivarea sănătoasă a rațiunii curate de orișice egoism josnic. Când lucrezi în numele dragostii nu poți sfărîma și zdrobi cu furia urii.

La Caransebeș în sinod intelectualitatea a învins patimele și răutatea minorității. Parlamentarismul nostru nu poate cocheta cu minciuna. Hotărârea noastră fermă a fost, că noi înșine să ne scăpăm de nevoi fără concursul altora. Noi suntem în foc, și la foc de-multeori ajutorul e o adevărată nenorocire. Nu ne putem scuza prin acuzele principilor bisericești din Sibiu și Arad, dar avem datorie către obște, patrie, societate și către Dumnezeu să facem rînduială cerută. E drept și aceia că în învălmășala actuală s'ar fi putut grăbi vr'un lucru.

Și urmarea nefericită a fost, că nu ne putem prezenta solidar naintea opiniei din patrie. Altădată o frică naivă ne stoarce strigăte de alarmă nemotivate și deaproapele necunoscând motivele face o sforțare, pe care și-ar fi putut-o cruța. Afacerile din Caransebeș nu se pot aranja după credința acelor, ce nu le cunosc de aproape. Numai cine a cernut actele sinodale își poate face o iconă clară despre starea faptică. Părerile personale trebuie să potrivite intereselor genuine. Noi nu recunoaștem partide în tabăra creștină și de aceea nu putem îngădui terorizarea nici a unuia din indivizii, cari o formează. E o curată nefericire pentru noi, ca moralul indivizilor — înțeleg pe acei, al căror suflet revarsă o lumină caleidoscopică asupra mulțimii — nu poate determina moralul poporului românesc.

Să ne fie permis să spargem odată norii bănuiei și să ne recâștigăm liniștea năcazurilor noastre. Să ne ferească D-zeu de catichetii falși ai moralei publice și să ne dea tărie, ca să ne putem împlini datoria fără orice rezervă. Dacă statul dorește aceasta, fie asigurat, că noi, în interesul nostru, o facem. Nu ne importă cum se numește acel individ, care ne oferă bine, noi trebuie să primim orișice ofertă, dacă acela e curat, fără »darurile grecilor« și dacă acela nu e lipsit de baza de drept al statutului organic și al regulamentelor bisericești.

Obștea are tot dreptul să ne arunce afară din sanctuarul legii noastre, dacă noi n'o păstrăm în cinste și n'o apărăm cu tăria dragostii intereselor românești. Biserica română trebuie să fie una în țara noastră și crucea ei, să ne lumineze căile credinței noastre curate! Statul ar comite o crimă față de sine, dacă ar rupe condițiile contractului nostru social. Atât ca cetățeni cât și ca creștini avem lipsă de morală și cultură. Inchiziția medievală a trebuit să fie

înghițită de întunecimea răutății omenești și dragostea creștină ne luminează căile progresului.

Noi în sinod — lipsiți de orișice sprijin moral — scăldați însă în grija spirituală a unuia din principii bisericești îndesați cu sfaturile altuia ne am simțit nevoiți a ne croi înșine un drum, care ne duce la scop.

N-am orbecat pe acel drum. Am mers cu bărbăție, pe el. Interesele noastre le pot cunoaște toți, cari se interesează și se apropie de noi cu inimă curată. Binele și reforma nu le-a voit numai minoritatea, ci chiar majoritatea s'a trudit să le înfiripeze. Martor ne poate fi activitatea tuturor sinoadelor din Caransebeș, cari s'au năzuit încontinuu ca să fim spre cinstea, iar nu batjocura vecinilor noștri.

Am avut un episcop, care a pus baza mai multor institute de cultură, ne-a dăruit Dumnezeu cu altul, ca ultimul ideolog din generația marelui Andrei, care a întărit așezămintele înălțate de înaintașul său.

E drept și aceea ca slăbiciunea bătrânelor învinge adesea avântul tineretelor. Mâna de lut a unora se pare a fi clătinat echilibrul puterilor noastre și astfel liniștea patriarhală, care înmulțea sporul nostru, a dispărut pentru un moment. Noi voim să facem bine prin bine și privim și răul ca un bine pe o treaptă mai primitivă. Acest bine fie din punct de vedere economic ori moral, trebuie individualizat. Nu tot ce e bine la Arad și Sibiu poate fi bun și la Caransebeș. Rezolvirea lui nu se face însă pe cale hazlie ori beletristică. De cruțat însă nu cruțăm pe nime. Binele nostru trebuie să învingă! Noi nu facem revoluție în opinia noastră românească, ci evoluție.

Și asigurăm pe tot natul, că nici laudele dar nici batjocurile nimănui nu ne pot abate dela calea binelui. Reformăm totul, cum trebuie să fie, după puțința noastră în

cadrele dreptului și dreptății. Ne ferim de patimi și slăbiciuni, nu voim să distrăm pe nimeni prin hârțuieli naive și proaste. Asta ne-a fost calea pe care am mers. Pace am voit și credem că vom face pace. Ne-au acuzat, că noi am spart pacea și credem că noi avem dreptul să o și facem. De aceea e aproape adevărat că »la Caransebeș va fi pace!«

Din Viena.

Adunarea generală a societății bisericești.

Viena 27 Aprilie (10 Mai).

Aseară a avut loc în salonul restaurantului »Zum Magistrat« a doua adunare generală a societății pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii greco orientale române la Viena.

Adunarea s'a deschis la ora 9 sub președinția dlui general Lupu și prezența a numeroși membri.

D. general Lupu salută pe cei prezenți și le mulțumește pentru interesul ce poartă societății; apoi arată în câteva cuvinte mersul în general al societății în decursul anului expirat. Exprimă regretele societății pentru doi distinși membri decedați și anume arhimandritul Nifon Sireteanu și Alex. Mocsonyi, arată apoi că societatea a câștigat numeroși noi membri.

D. Mihai Popovici secretarul societății face o dare de seamă amănunțită asupra mersului societății, arată, într'un frumos și entuziast discurs importanța națională, pe care o va avea biserica din Viena pentru poporul român și șansele ce sunt pentru realizarea acestui ideal. Insistă asupra încheierii tratatului de comerț dintre România și Austro-Ungaria care va aduce anual sute de români din țară la Viena, ceea ce va atrage atenția guvernului român asupra necesității bisericești române, menite să apere pe ro-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Profesorul Teodor Bulcu.

— 1859—1909 —

Beiuș, 10 Mai 1909.

Astăzi, când virtuțile se pierd în interese și faptele în vorbe, e îndoit de dureroasă pierderea bărbaților buni, pașnici și devotați muncii și idealului, cărui și-au închinat cu mult zel și multă dragoste toți pașii vieții lor.

Moartea profesorului Teodor Bulcu, întâmplată în vrâsta cristalizată a bărbăției, a sfaturilor bune și înțelepte, chiar în vremea, când școalele noastre au așa mare trebuință de dascăli tari în credință și hotărâți în convingeri, pe cari nimic și nimeni și nici o strălucire străină să nu-i poată ademini, este o grea lovitură pentru mult înțeleptele școale din Beiuș.

Teodor Bulcu a fost înainte de toate un profesor devotat, de o inteligență distinsă și disciplinată, a fost un bărbat credincios, treaz și cum-pănit în toate faptele, în toate planurile și aspirațiile lui, pe cari numai în muncă și prin muncă și-le-a urmărit. N'a vânat după situații, n'a căutat după stele în ripă, ci a stat totdeauna cu răvnă, vrednică de un dascăl și preot român, în poziția, la care în urma împrejurărilor și a talentului său a ajuns.

Născut în 2 Iunie 1859 în Șiria, fruntașă comună din comitatul Aradului, care a dat o frumoasă pleiadă de bărbați devotați și distinși neamului nostru, Teodor Bulcu, ca băiat deja înaintat

în vârstă, fu adus la școalele din Beiuș, unde în 1881 termină studiile gimnaziale.

Cursurile teologice le-a făcut în seminarul primar din Strigoniu. În 1885 absolvând s. teologie, un an de zile se susținu ca educator la câteva familii din Beiuș. În anul următor — 1886 — fu numit administrator în Băița Bihorului. Doi ani de zile muncește în această mică și sărăcăcioasă comună, cu un zel vrednic de o soartă mai bună, Teodor Bulcu însă era convins că soarta și propășirea unui popor nu atârână de faptul, că toți să fie în posturi înalte și conducătoare, ci dela felul și vrednicia, cu care fiecare cărturar român își îndeplinește datoria în post, la care a ajuns. — În cazul acesta președintele și învățătorul din cel mai mic și mai ascuns satuleț de codru sunt așa de folositori și însemnați în viața și în organismul unui popor, ca și cel mai înalt arhiepiscop ori bărbat de stat. Sau nu vedem — de câte ori — că nepotrivindu-se și neslujind bine un șurub al mecanismului, stă roata cea mare. — În zilele noastre în veacul al XX-lea fiecare om prețuiește atât cât muncește.

Și cine știe câtă putere de muncă îndelungată și câte fapte de adevărat eroism săvârșesc zi de zi dascălii dela școalele noastre și preoștii rurali, lumina poporului nostru, dar aceste, în mare parte, se pierd în amurgul îndepărtării și în necunoscuta viața dela sate. Iar ei, cinstiții și vrednicii băieși ai culturii noastre, să sting și pierbieții fără nume!

Cu ce cucernică și dragă amintire îmi povestea rectorul Bulcu, cum și-a aranjat el parohia și cum muncea pentru 300 de fiorini la an și

încă mai avea și de cheltuială pentru o carte și un ziar românesc. Dreptce și mai târziu, ca rector al internatului »Pavelean«, casa lui era o adevărată casină.

Ca preot dela sate se încrie la facultatea de litere din Viena. Aici în Băița studiază ca particular filozofia. În 1888 toamna e numit profesor la liceul din Beiuș, unde ca bărbat deja în vârstă trece examenele și cenzura.

În anul școlar 1891—2 deschizându-se internatul »Pavelian« fundatorul acestui institut de creștere și adăpostire a tinerimei române, marele arhiepiscop și mecenat Mihail Pavel, pe Teodor Bulcu îl numește vicerector și totodată conducătorul disciplinei și al gospodăriei. Și Bulcu a răspuns întru toate așteptărilor și marilor speranțe cu cari atât neuitatul întemeietor cât și lumea românească urmărea aranjarea, organizarea și conducerea noului așezământ de creștere și lumină.

În calitatea aceasta a fost distins încă în 1894 cu brâu roșu și chemat în sfatul diecezan, iar în urmă numit și constituit rector al aceluiaș internat.

Teodor Bulcu însă nu s'a împăcat cu cercul îngust al vieții de provincie. Dragostea lui pentru progres și setea de cunoștințe îl făcură un călător fără odihnă.

Deja ca student în teologie, cu toiagul în mână și cu dorul de a vedea și experimenta în inimă, a cutrierat aproape toate ținuturile din țara noastră locuite de români.

Ca profesor și conducător al internatului, îi trebuiau orizonturi mai largi. — Cerca mărimea

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Ruma nr. 1 (Slavonia). — — —

mării stabiliți în Viena de pericolul deznaționalizării. Incheie printr'un apel către românii din Viena, pentru a-se înscrie în număr mai mare în această societate.

D. Dr. Lazar Popovici, casier, face o dare de seamă asupra situației financiare a societății, al cărei activ a crescut în ultimul an cu 9078 coroane.

D. Dr. Marius Sturdza, cenzor, în numele comitetului cenzorilor depune raportul, și după ce face diverse propuneri, încheie propunând să se dea comitetului descărcare *cum laude*.

După o lungă discuție asupra rapoartelor depuse, se votează descărcarea *cum laude*. Se votează apoi budgetul pe anul viitor și se fac alegeri în locul membrilor ieșiți la sorți și a celor demisionați. Noul comitet se va compune deci cum urmează: Președinte general Alex. Lupu; vice președinte Dr. Sterie N. Ciurcu; secretar I Mihai Popovici; secretar II Dr. Victor Roșca; casier Dr. Lazar Popovici; controlori consilierul aulic Vasile Morar și inspectorul I. Balmoș; membri arhitectul Cesar Popovici și deputatul Aurel Onciul; substituți dnii Sandulovici și Polijia; cenzori dnii Dr. Marius Sturdza, Dr. Cuparescu și V. Barbu; consulent tehnic d. arhitect Cesar Popovici.

Din România.

Sosirea suveranilor la București. M. S. Regele și M. S. Regina se vor întoarce în capitală Miercuri, și vor rămâne în București până după 15 Mai.

Dela palatul Cotroceni. Curtea noastră princiară va lua reședința de vară la Sinaia, ca de obicei, adică la 1 Iunie.

Vaporul »Dacia« a sosit Marți la Constantinopol venind dela Alexandria. »Dacia« a sosit la Constanța Marți cu peste 1000 de călători și cu diferite mărfuri.

rostului omenesc, îi plăcea să cunoască civilizațiile străine de a neamului său, să-le compare între ele cu toate mulțumirile, strălucirile și nevoile lor. Vacanțele de sărbători și cele de vară le petrecea în călătorii.

Se odihnea — călătorind —

În pedagogia modernă călătoriilor de studii se dă loc între cele mai importante mijloace de educație. — Călătoria e o școală. Diferitele popoare, țări, orașe, caractere și obiceiuri sunt mai buni dascăli, ca mulți bărbați cari au încărunit pe catedră.

Teodor Bulcu cunoștea și admira progresul culturii apusene și vorbea cu înduioșare de mărirea de pe vremuri a orientului.

A călătorit în mai multe rânduri prin Italia, Suedia, Franța și Germania. A fost prin Olanda, Belgia și Anglia.

Impresiile și cunoștințele câștigate prin Italia, în aceasta mândră țară a visurilor și a artelor, unde fiecare oraș — nu numai Roma, — îți vorbește în neperitoare opere de artă, le-a descris în 1898 în cartea *Schițe din Italia*.

Vara anului 1895 a petrecut-o în Orient, cutriărând România, Bulgaria, Turcia și Grecia unde mai ales la Constantinopol și Atena a stat săptămâni întregi. Reîntorcându-se din acest drum, se pune pe lucru și în 1899 scoate a doua scriere intitulată: *Amnitiri din Grecia*. Aceste două mari note de drum, nu sunt numai niște impresii prinse pe îndelete, ci sunt adevărate studii scrise într'o românească nepretențioasă, dar bună și sigură.

Studii statistice.

De Eugen Brote.

XXIV. Românii din ținutul Devei și al Dobrei.

La acest ținut arondăm părțile locului dela gura Cernei de-alungul malului stîng al Murășului pînă în coama dealurilor, cari trimit apele lor în valea Begheului. Aceste dealuri se prelungesc dela malul Murășului în coama înaltă a munților Ruscei, din cari se desface un picior ce se întinde în forma unui semicerce pînă la Deva. Ținutul este un colț de pămînt vîrit între izvoarele Begheului și ale Cernei cu afluențele sale. Orașul Deva, și o comună mestecată, și 34 sate, toate românești, se găsesc aci. Orașul cu vre-o 7000 locuitori, satele peste tot mici; numai 2 numără mai mult decît 1000 locuitori.

La anul 1880 erau 16513 locuitori și anume 13478 romîni (81.63 proc.) și 3035 alții. Ei au sporit în 20 de ani la 22010, din cari 16802 romîni (76.34 proc.) și 5208 alții. Creșterea este de 5497 sau de 1.66 proc. anual. Romîni au sporit cu 3324 sau cu 1.23 proc. și alții cu 2173 sau cu 3.58 proc. Romîni au pierdut din pozițiunea lor numerică peste cinci procente, mai ales prin sporul mare al neromînilor în orașul Deva.

În satele romînești erau 12.110 locuitori cari au sporit la 14921, sau cu 2811 (1.16 proc.) Numărul romînilor s'a urcat dela 11.684 (96.85 proc.) la 14.293 (95.79). Sporul lor este de 2609 sau de 1.11 proc. Alții au crescut dela 426 la 628, sau cu 202 (2.37 proc.) Numai în Stregonea romîni (236) scad: în 8 sate cu 2315 romîni, ei sporesc cu mai puțin decît o jumătate procent (Bretelin, Mintia, Leșnic Săcămaș, Rădulești, Făgețel, Strcea, Abucea); în 8 sate cu 4180 romîni sporul este dela o jumătate pînă la un procent (Stăncești, Ohaba, Brisnic, Roșcani, Bălcești-gura-Dobrii, Lăpugiul de-sus, Ohaba, Grind, Tisa); în 8 sate cu 2945 romîni creșterea trece peste un procent (Cau, Vețel, Herepea, Lăpușnic, Dobra, Cosești, Fintoag, Lasău); în 9 sate cu 2008 romîni ea trece și peste 2 procente (Cosolia, Vulcer, Dumbrăvița, Mihăești, Lăpugiul-de-jos, Seliște, Bastea, Holdea, Teiu). Numai în Dobra s'a format o minoritate (1157 romîni și 205 alții), în toate celelalte sate se află numai mici fracțiuni de neromîni.

Deva, singura comună romîneasă, era la 1880 încă mestecată, adică nici un element național nu dispunea de majoritatea absolută. Între cei 4403 locuitori cîți avea pe atunci erau 1794 romîni (40.74 proc.). După 20 ani numărul locuitorilor s'a urcat la 7089, adică a crescut cu 2686 sau cu 3.05 proc. anual. Romîni au ajuns la 2509, (35.39 proc.) adică au sporit cu 715 sau cu 2 proc., pe cînd alții s'au urcat la 4580, au sporit deci cu 1917 sau cu 3.77 proc. După partea cea mai mare din neromîni sunt maghiari (4065) Deva a devenit oraș maghiar. Sporul acesta mare al maghiarilor se explică în mod firesc prin centrul administrativ al unui comitat foarte mare, pentru care a fost destinat orașul. Procentul de creștere foarte ur-

A mai scris încă o mulțime de scrisori din călătoriile prin Suedia și Austria, mai ales din Karlsbad și Marienbad, unde în anii din urmă în toată vara petrecea 2—3 săptămâni în »*Familia*« lui Vulcan.

Anul trecut, — deși pierduse mult din viociunea pentru călătorii, — totuși mai făcurăm împreună un drum lung și obositor prin Scandinavia.

Reîntorcându-ne dela Hamburg după un popas de două zile o luă spre Karlsbad.

— Văd și simțesc că deja călătoriile nu-s pentru mine — îmi zicea mereu. Și cu o tristă presimțire își lua un duș rămas-bun.

Băile dela Karlsbad îl restabiliră în cîtva. Veni acasă și cu începutul anului școlar își reluă iar firul muncii întrerupte, dar frica de ivirea boalei, peste care trecuse odată îl făcea tot mai retras, tot mai abătut. Prin Decembrie îl atinse încă odată un mic atac de creier în urma căruia vacanța de Crăciun o petrecu în Riviera austriacă, la Abazia Dar medicii și clima primăvăratică îi ajutară puțin. La 3 luni după ce veni acasă, în 22 Aprilie la 2 din noapte un nemilos atac de apoplexie îl răpuse.

Teodor Bulcu n'a fost numai un profesor devotat chemării sale și iubitor de tinerime, ci a fost și un preot bun și zelos. Când mai scăpa de ocupațiile zilnice, nu era praznic ori prilej mai ales, ca să nu meargă în mijlocul poporului dela sate. Și cuvîntător cu multă înleznire de vorbă, practic și plin de povețe cum era, cu grai deschis în pilde și asămănări potrivite cu priceperea

cat al maghiarilor din Deva, obținut în prima linie prin introducerea de funcționari cu familiile lor, a schimbat și proporția națională a populației din ținut în defavorul romînilor. În realitate însă romîni nu dau înapoi. Procentul lor de creștere chiar în Deva este destul de mare, și la sate se văd bune începuturi de întărire, avînd peste jumătate din populațiunea romînă un spor satisfăcător.

Știri din străinătate.

Investitura noului sultan.

Din Constantinopol se comunică, că ceremonia investiturii prin sabie a avut loc ieri fără nici un incident de relevat. Sultantul s'a dus pe mare pînă la moscheia din Eyub de unde s'a reîntors cu un corteg solemn prin Stambul. Sultantul, avînd aspectul unui simplu cetățean, părea foarte fericit și nu mai contenea să salute în dreapta și în stînga. Populația a aclamat mai mult pe Enver bey, Mahmut Scheffet pașa și alți fruntași tineri turci. Corpul ofițerilor, care înconjura pe sultan, a fost de asemenea foarte viu aclamat. Toate străzile pe unde trecea cortegul au fost splendid decorate. Douăzeci de corturi au fost aranjate pentru corpul diplomatic și notabili. O mare animație domnea în capitală. Vremea o fost admirabilă. Seara a fost o prea frumoasă iluminăție.

Scrisorile exsultanului la Paris?

»Daily Mail« află din Constantinopol că, cu toate desmințirile, este lucru cert că între hîrțile fostului sultan s'au găsit și scrisori ale împăratului Wilhelm. O parte din această corespondență să referă la voiajul ce urma să-l facă Abdul Hamid în anul 1898 prin Europa.

Grave nemulțumiri în Camera otomană.

»Berliner Tageblatt« află din Constantinopol că majoritatea Camerei nu-i dispusă să suporte mai departe dictatura tinerilor turci. I-se fac imputări lui Ahmed Riza, că n'a luat în considerare, cînd a aplicat dic-

poporului, a făcut, ca credincioșii din parochiile învecinate să vorbească cu multă dragoste și să țină în minte ani de arîndul înainte cele ce le-a spus la Crăciun ori la Pași »domnul Bulcu dela siminar«.

Om ieșit din popor, a iubit mult poporul. Știa bine că nădejdea noastră și tot viitorul nostru stă în țărînimea romînă. Astăzi ea singură mai poartă pecetea neamului nostru. Poporul este de pozitul vitalității noastre și garanța că vom trăi și în viitor ca romîni.

Căți băieți dela sate veniau pela începutul anului școlar la internat cu stăițuța în spate și în ea 3 cărți primite dela dascălul din sat. Îi vedeam stînd înstrăinați prin coridoarele internatului. Întrebându-i dacă au pe cineva aici, îmi spuneau că-s din satul cutare și că i-a trimis părintele dela ei din sat aici la »domnul Bulcu la seminar«. Mergeam cu ei la dînsul. Băieții îi spun cum îi chiamă, iar el începea a căuta prin registre dacă sunt primiți ori ba.

— Dle rector — îi ziceam eu — nu căutați prin cărți; priviți la ei în ochi!

— Dar bine băieți, aveți voi ceva scrisoare dela Oradea?

— Dle rector, — îl întrerupsei eu — nu-i destulă scrisoare și de-ajuns document sărăcia și ochii lor schinteietori de inteligență.

— D'apoi băieți, vă veți purta voi bine și o să învățați?

— Da — mă rog — ne vom purta și vom învăța! Și atunci mă pune pe mine să le fac scrisori la Oradea pentru internat de mai era loc,

tatura drepturile Camerei. Ceeace amărește pe deputați mai e împrejurarea că tinerii turci s'au unit cu populațiunea creștină din Albania și Macedonia.

Sunt temeri că va fi dizolvată Camera și că sub conducerea lui Mahmud se va restabili dictatura militară.

Formarea noului cabinet persan.

Din Teheran se anunță că Anglia cu Rusia au reușit cu principalele lor propuneri.

Dupăcum a declarat șahul la doi ambasadori, rezultă că astăzi a avut loc formarea unui cabinet liberal. Said ed Daubh a fost numit ministru de externe; Nazz el Mulk care în prezent se află în Europa a fost chemat telegrafic în țară și va fi numit prim-ministru și ministru de justiție. De asemeni și celelalte protologii vor fi ocupate de câtră liberali. Said el Daubh a declarat că publicarea proclamațiunii n'a satisfăcut îndeajuns poporul și pentru aceea va face să apară o nouă proclamațiune.

O comisiune specială va notifica puterilor suirea pe tron a lui Mohamed V.

»Politische Korrespondenz« află că în curând va pleca pe la diferite Curți europene o comisiune specială, sub conducerea lui Enver Bey, spre a notifica suirea pe tron a sultanului Mohamed V.

Situația lui Stolypin.

»Berliner Tageblatt« află din Petersburg că criza guvernamentală se menține, cu toate că țarul n'a primit demisia cabinetului. În cercurile Dumei se afirmă că noul cabinet s'a și constituit. El este compus exclusiv numai din politicieni făcând parte din dreapta Dumei. Situația se va clarifica cel mult până Marți. În noaptea trecută s'a ținut un consiliu de miniștri foarte important. Primul ministru Stolypin a declarat în acest consiliu că Țarul va confirma bugetul marinei numai sub condițiune ca Stolypin să-și recunoască în fața Dumei greșelile făcute. Hotărârile consiliului de miniștri, care a durat până la orele două dimineața, încă nu se cunosc. Din anturajul lui Stolypin se afirmă că guvernul își va menține demisia în caz când Țarul nu ar renunța la condițiunea impusă primului ministru.

ori pentru »Masa studenților« întemeiată de P. S. S. episcopul.

Drept dovadă a inimei sale cuprinzătoare de ubire de neam și biserică, din avutul său câștigat n răspândirea luminei românești, a făcut un stîndiu pentru un băiat în internatul »Pavelean« ar biblioteca sa mare și bogată, cum la pușini ărturari români mai vezi, a testat-o de asemenea internatului. A mai făcut o fundațiune pentru biserică și școala din Șiria întru pomenirea sa.

*

Acesta a fost Teodor Bulcu și astfel și-a luat înas bun dela neamul și biserica din care a și și care l'a crescut. Ce pildă grăitoare pentru mulți cărturari români, crescuți de-asemenea în avutul mult-pușin al bisericii române și al școalelor noastre, și cari nici în viață nici pe pal de moarte nu se mai gândesc, să-și aducă ninte de greutățile și lipsele școalei și a bisericei cărora le poate mulțami tot ceace sunt și au.

Trăind o viață muncitoare și senină pe care ci un gând ori ambiție nesăbuită n'a tulburat-o, ci chiar clipele când putea să-și arvunească un aun de episcopie, om deprins să respecteze și fie respectat, Teodor Bulcu în 24 Aprilie din ul acesta s'a mutat la cele veșnice, petrecut de trimile tuturor prietenilor și ale cunoscuților și marea jale a tinerimei și a institutelor de creștere și învățământ din Beiuș.

Dreptatea cea cerească să-i facă parte de răstă dreptilor și adevăraților fii ai neamului și bisericii românești.

Dr. C. Pavel.

Declarațiuni importante ale prințului Gheorghe al Serbiei.

Correspondentul din Belgrad al ziarului »Berliner Tageblatt« a avut cu prințul Gheorghe o convorbire, în decursul căreia acesta a declarat: »Era vorba, încă dela abdicarea mea din calitatea de prinț moștenitor, să plec în străinătate pentru a-mi complecta cultura mea. Dacă n'am plecat până acuma și nici nu voi pleca în curând, e că nu voiu să fiu pe placul unora și altora. Voi pleca când îmi va conveni și când împrejurările vor cere. Până acuma, împrejurările n'au fost pentru ca să plec din Serbia. Afară de aceasta nici tatăl meu, nici fratele meu, nici poporul nu mi-au indicat necesitatea ca să mă duc în străinătate«.

După aceia prințul Gheorghe, aducând vorba despre împrejurările din trecut, spuse cu regret că circumstanțele nu i-au fost favorabile planurilor sale, pentru a căror realizare el ar fi fost gata să-și verse sângele spre fericirea patriei. Toate acestea n'au atârnat de dânsul. Dar ce nu s'a făcut, nu urmează să nu se facă. »Eu sunt tinăr, viitorul e pentru mine«, a zis prințul »și sper că se va zice odată despre mine, că n'am trăit degeaba«.

Infrângerea kossuthiștilor.

Situația politică.

După seria de audiențe la M. Sa, a început seria de lungi combinații sterile asupra modului cum criza va fi rezolvită. Un lucru pare însă cert: aderenții băncii naționale ungurești au ieșit până acuma bătătuți din criză.

Dd. Justh, Holló și Bathányi porniseră campanie pentru banca autonomă în credința că nefiind o chestie atât de vitală pentru monarhie, monarhul va ceda și încununat cu laurii izbânzii și a popularității naționale în acelaș timp, ei vor urma să ia puterea în mână și vor înlătura pe toți ceilalți oameni politici 48-iști și 67-iști. A fost o socoteală naiv de șireată și a adus autorilor ei un naufragiu complect. Holló, Justh și Bathányi sunt compromiși și grupul lor de aderenți e descurajat și scade.

Și în definitiv acesta a fost scopul d-lor Wekerle și Andrássy, pe cât se pare. Ei au voit să compromită și să-i izoleze spre a-i face nevătămători. Acuma au răușit și criza se va rezolvi în felul acela, că actualul guvern și actuala majoritate vor rămâne mai departe la putere cu deosebirea că elementele de opoziție din sinul coaliției acuma sunt reduse și ca prestigiu și ca număr și probabil vor trebui să iasă din coaliție.

Criza nu-i rezolvită.

După toate știrile M. Sa împăratul nu a luat nici-o hotărâre asupra soluțiunii crizei. Situația e tot ca mai înainte nelămurită, dar viitorul e ceva mai sigur: se poate spune deacuma că un guvern kossuthist e exclus și azi nu mai poate fi vorba decât de un cabinet 67-ist, cu dd. Wekerle și Andrássy. Un ziar din Viena, »Nene Freie Presse« a cercat să lanseze știrea că viitorul prim-ministru e d. Andrássy. Știrea asta însă a fost desmințită în mod formal.

Cât de mult se silește guvernul să compromită pe șefii opoziției reiese și din campania ce o duce ziarul lui »Pesti Hirnap« contra dlui Justh și soții. Ziarul acesta povestește unele declarații ale împăratului despre audiența dlui Justh. Impăratul ar fi zis:

Justh mi-a ținut și acuma un lung discurs despre banca autonomă. M'am convins că omul asta nu pricepe chestiunea asta de loc.

Cu astfel de destăinuri dd. Wekerle și Andrássy cari le inspiră, au răușit să compromită tot prestigiul moral al dlor Justh și soții, prezintându-i ca pe niște oameni neserioși și fără pregătire, cari nici-odată nu vor putea ajunge la cărma afacerilor publice.

În urmarea acestor evenimente nimeni azi nu mai suflă o vorbă despre o venire a kossuthiștilor, necum a grupului Justh—Holló—Bathányi, la putere și toate combinațiile se urzesc cel mult în jurul dlor Wekerle și Andrássy. Socotim însă de prisos a reproduce în chip amănunțit aceste combinații, căci suntem siguri că ziua de mâine va destăinui tot ce ziua de azi a ținut.

Acțiunea d-lui Lueger pentru imperiul sud-slav.

Primarul Vienei, d. dr. Karl Lueger, șeful partidului creștin-social, a început o acțiune de mare însemnătate. Scopul ei e de-a se pune în legătură cu partidele croate spre a le ajuta la închegarea idealului național croat: imperiul sud slav supt sceptrul Habsburgilor. În acest scop d. Lueger a plecat la Agram pentru a se înțelege cu partidele croate și a stabili o cooperare cu creștinii-socialii. Este neîndoios că ne aflăm în preajma unor evenimente însemnate și se poate ca ziua de mâine să ne aducă o mare surpriză: trialismul.

Acțiunea asta, firește, nu convine unguștilor. Ei țin și acuma la hârbul istoric al drepturilor coroanei ungare asupra Croației-Slavoniei și Dalmației. Trialismul e menit însă să scoată definitiv aceste țări de sub suveranitatea ungurească, constituindu-le ca o parte constitutivă a monarhiei nu sub ci alături și egale în Ungaria. Pentru aceia presa ungurească și cu deosebire »B. H.« atacă violent pe d. Lueger.

Câinii urlă, caravana trece...

Mișcări revoluționare în Franca.

Nemulțămirile generale ale funcționarilor din Franca au aspect revoluționar. S'a început din greva oficianților de poștă și telegraf, cari în timpul nostru au cea mai mare importanță. Francezii până acum nu au dat o importanță prea mare mișcărilor din sânul oficianților poștali, și așa se explică că acum stăm în fața unei revolte generale a tuturor funcționarilor din serviciul statului.

Prima grevă a funcționarilor de poștă sa terminat în favorul funcționarilor. Acum mai nou funcționarii poștali ambulanți au cerut ameliorarea soartei lor. Guvernul Clemenceau a luat în contra grevelor o poziție ostilă dimițând conducători greviștilor din oficiu. La aceasta s'au solidarizat toți funcționarii poștali.

Dar până când funcționarii căilor ferate au fost pasivi, pericolul unei greve nu era așa mare; acum vine știrea, că sindicatele oficianților dela căile ferate încă sprijinesc mișcarea poștarilor. Dar chiar și alți oficianți de ai statului, învățătorii școalelor populare încă vreau să-și păstreze dreptul de grevă și s'au asociat cu greviștii.

În fața acestora guvernul este imposibil căci nu poate purcede în contra funcționarilor greviști ca în contra unora cari și-au călcat jurământul făcut la intrarea în oficiu, prin faptul că oficianții au foarte multe simpatii și în popor.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 12 Maiu n. 1909.

— Fundațiunea Mih. Cirlea. Regretatul notar public din Abrud Mihail Cirlea, despre a cărui moarte am făcut și noi pomenire, și-a lăsat prin testament toată averea sa în grija consistorului gr.-or rom. din Sibiu, ca din venitele ei să se ajutore mun-

ctorii în câmpul muzicii naționale și bisericesti.

Ținând seamă că la noi nu sunt fundațiuni, din cari să se dea ajutoare celor ce cultivă muzica, fie bisericească, fie națională lumenească, — fundațiunea fericitului Cirlea umple un gol simțit.

— **Nou avocat.** D. Dr. Liviu Luțai a trecut Vineri examenul de avocat (censura) în Târgul Mureșului.

— **Aron Boca Velchereanu** unul dintre cei mai străduitori scriitori din popor, care a scos un lung șir de cărțile morale și pilduri îndreptătoare, a răposat în 28 Aprilie n. în Velchieru, — spre sincera părere de rău a tuturor cari l'au cunoscut. Dzeu să-l odihnescă în pace. Că a trăit, mult s'a năzuit cu peana sa, să îndrepteze pe oameni spre bine și să-i ducă la dragostea de cetit, la lumină!

— **Liga Culturală din Ploiești.** Membrii Ligei Culturale, secțiunea Ploiești, se vor întruni joi în 30 Aprilie orele 9 seara, în sala Liceului vechiu, să aleagă delegații pentru congresul anual al Ligei dela Iași.

— **Alegere de preot.** Ni se scrie, că în ziua de 9 Mai a. c. d. Alexandru Dărăbanțu, originar din Toplet, a fost ales preot în comuna Opațița, comitatul Timișului.

— **Primul medic legist român** este, pe cât știm, d. Dr. *Nicolae Itu* care a câștigat luna trecută diploma sa de medic legist în Budapesta.

— **Contra lui Lueger.** »Budapesti Hirlap« de ieri scrie un violent primarticol. Asta din incidentul că primarul Vienei, în fruntea unei delegațiuni, vrea să viziteze și Zagreb. Zice că asta este o provocare... Ce caută Lueger pe teritor *maghiar* tocmai acum, când în Austria el și partidul său agită contra Ungariei? Pe astfel de om, dușman al țării, ungurii ar trebui să-l primească cu »füttykös«-ul sau cel puțin cu — pumnii.

Vorba e însă că la Zagreb nu sunt unguri, oricât de maghiar ar fi locul, — ci sunt croați cari pentru primirea festivă a lui Lueger au și votat (în consiliul comunal) 15.000 coroane, ceace-i indignează pe maghiari și ziarul panmaghiar crede că banul nu va aproba.

Să vedem!

— **Procesul de presă al „Gazetei“** »Gazeta« scrie: Am fost anunțat la timpul său, că procuratura reg. din Târgul-Mureșului urmărește și articolul publicat în Nr. 286 al »Gazetei Transilvaniei« din 1908 și intitulat »Mea culpa«. Autorul acestui articol d-l Francisc Hossu-Longin, avocat în Deva, luând răspunderea pentru el, a fost ascultat în ziua de 26 Aprilie de către judele de instrucție din Sibiu, delegatul tribunalului dela Târgu-Mureșului, comunicându-i-se, că la propunerea procuraturii reg. domnia sa va fi tras în cercetare pentru delictul de agitațiune, ce l'ar fi comis prin publicarea acelui articol. După ascultare judele i-a comunicat decisiul său, prin care ordonă cercetarea contra d-sale, dimpreună cu motivele. Contra acestui decisiu d. Hossu-Longin a anunțat recurs, și după câteva zile a prezentat și motivele sale în scris.

— **Băncile Românești,** se știe, sunt spini în ochii șovinistilor și când presa maghiară crede că trebuie să »apere« — nația, pornește campanie împotriva institutelor financiare românești. Astfel »Pesti Hirlap« întră azi în corul pornit mai săptămânile trecute și sună alarmă, că deputații naționaliști de aceea s'au putut alege, fiindcă 13 (din 15) dintre ei sunt directori de bancă... Și pe coarda asta urmează a fese cele mai strunțate neadevăruri și calomnii la adresa deputaților noștri.

Credeți și noi și înțelegem că li-e năcaz »patrioților«. Se gândesc că ce teren larg de exploatare ar avea și cum ni-ar putea nenoroci, dacă n'am avea bănci și deputați români, luptători pe terenul economic și politic. Năcazul acesta este însă un cuvânt mai mult să jinem la tot ce e românesc și național.

— **Excursiunea Academiei Române.** În ziua de 1 Mai se va deschide sesiunea generală a Academiei Române în București. În această sesiune vor fi convocați toți membrii din țară și de peste hotare. Din inițiativa dlui A. Saligny, președintele Academiei, membrii acestei înalte instituțiuni vor face o excursiune în Dobrogea, vizitând podul Carol I și Constanța. Călătoria va fi făcută cu vaporul, pe Dunăre, dela Giurgiu până la Cernavoda-port. La Constanța, excursioniștii vor cerceta cu amănunțime lucrările de port. Membrii Academiei vor pleca în ziua de Duminică 3 Mai v. și se vor reîntoarce a doua zi în capitala românească.

— **O scenă tragică între un secretar de legațiune turc și soția sa.** Din Semlin se anunță următoarele: Într'un hotel de aci s'a petrecut o scenă tragică, între primul secretar al legațiunii turcești din Belgrad și tinăra sa soție. Primul secretar Aly Sami Bey a plecat cu soția sa și cu al doilea secretar Marți dimineață din Belgrad și au descins cu toții la hotel Central unde luară 2 camere. Peste zi ei au fost împreună și scara s'au dus să asculte muzica militară la o grădină. Cîva timp înainte de miezul nopții cei doi secretari se retraseră în camerele lor respective. Nu mult după orele 12 deodată se auziră două puternice detonături de o armă de foc. Personalul hotelului intrînd în camera de unde se auziră împușcăturile de revolver, aflară întins pe jos, în complexă nesimțire pe primul secretar Aly Sami Bey. Acesta era deja mort, soția sa nu era decît rănită. Fiind interogată dînsa a declarat că se numește Militza, că era în vîrstă de 30 de ani și că e o poloneză de origine. Cu Aly Sami Bey s'a cunoscut într'o cafea-concert, unde ea cînta. Turcul o iubi pasionat și îi propuse să se mărite cu el. Ea consimți. Pe atunci ea avea un capital de 1400 coroane. Trecu la islamism și trăi bine cu bărbatul său doi ani. Colegii lui însă nu-l lăsară în pace, ci tot rîdeau de el, și-l îndemneau să se divorțeze. Cînd au plecat ieri din Belgrad, scopul lor era să se ducă la Viena, și oprirea lor la Semlin n'a fost decît o haltă mică.

În ce privește scena tragică lucrurile s'ar fi petrecut astfel: Ea, Militza turco poloneză i-a cerut bărbatului său restituirea averii sale. Aly Sami Bey n'a voit să-i dea decît o sumă de 800 de coroane. Atunci ea a luat un revolver cu care l'a amenințat pe bărbatul său. Revolverul nu luă însă foc de îndată și atunci i-l luă din mînă Aly Sami Bey, care trase răcind-o numai. Mai simțindu-se în puteri, ea se repezi la bărbatul său și smulse revolverul și trase un foc asupra-i drept în piept. Atunci nenorocitul căzu mort.

— **O serbare de 3/16 Mai.** Societatea »Carpații« și-a făcut dela întemeierea ei o datorie scumpă din comemorarea aniversării revoluției dela 1848 din Ardeal, sărbătorind ziua de 3 Mai, când patru zeci de mii de români au jurat să trăiască și să moară ca fii liberi ai națiunii lor. Societatea »Carpații« invitată de Carpatinii pitușteni, a hotărât a sărbători memorabila zi de 3 Mai la Curtea de Argeș. Membrii bucureșteni ai societății vor pleca din capitală în dimineața Duminicii de 3 Mai, orele 7, direct la Pitești, de unde vor porni cu toții la Curtea de Argeș. Întoarcerea la București va fi seara la orele 10 și 40. Vor putea lua parte și doamnele cu familiile lor. La Curtea de Argeș se va sluji în biserica episcopescă un parastas pentru odihna sufletelor de viteji, cari au luptat pentru neamul nostru la 1848; un discurs festiv va fi închinat deasemenea memoriei lor.

— **Ca în evul mediu.** Fibirăul din Sztopka, Malonyay Dezső s'a dovedit vrednic de regimul actual oligarhic. Pentru a împiedica eventuale subtrageri dela asentare, el aplică pecete pe umărul stîng al tinărului obligat a se prezenta la asentare. Și încă se mai și laudă în »Budapesti Hirlap« de ieri. Dar dacă se va șterge pecetul? Va aplica atunci tetovare ori fier roșu?

— **Convocare.** Domnii membrii fundatori, ordinari, activi și onorari a »Reuniunii de cântări a plugarilor români gr. cat. din Șomcuta-mare«, pe baza §-lui 28 din statute se invită la adunarea generală a Reuniunii, care se va ține în 29 Mai st. n. a. c. la 4 ore p. m. în localitatea școlii confes. română din loc. Obiectele ce se vor desbata vor fi: 1. Raportul comitetului. 2. Alegerea noului comitet pe un nou period de un an. 3. Inscrierea de membrii noi. 4. Eventuale propuneri. Din ședința comitetului reuniunii ținută în Șomcuta-mare, la 8 Mai 1909. Elie Pop v. președinte reun. Gheorghe I. Radocea not. reun.

— **O »Salvare« la Craiova.** Societatea de salvare din București a trimis primăriei de Craiova toate relațiunile privitoare la modul cum funcționează societatea deoarece primăria orașului Craiova voiește să înființeze mai multe ambulante în localitate.

— **O catedră pentru aeronautică în Viena.** Se anunță din Viena că colegiul profesorilor dela școala politehnică a rugat pe ministrul de instrucțiune să înființeze o catedră pentru propunerea învățămîntului aeronautice.

— **O dramă pasională între unguri în București.** O înjunghiere s'a petrecut Luni spre seară în București pe calea Victoriei în plină stradă. În dreptul cofetăriei dlui Drăghiceanu, o tânără unguroaică a fost rănită cu o lovitură de cuțit de către un ungur. În acel moment calea Victoriei era populată ca de obicei de un număr public. Servitoarea rănită între coaste, în partea stîngă a căzut jos dând un strigăt de durere. Publicul a sărit în ajutorul rănitei, iar alții s'au năpustit asupra criminalului. D. Dr. Haralamb, care întâmplător trecea pe acolo a dat primele îngrijiri rănitei. Cu puțin în urmă rănita a fost pansată de d-șoara Sabina Stănescu, internă la societatea de salvare și condusă cu o ambulanță la spitalul Filantropia, unde a fost internată în serviciul al II. chirurgical. Servitoarea rănită se numește Buczkó Zsuzsa, e în etate de 24 ani și se află în serviciul dlui Elias din calea Victoriei 173. Dînsa a fost rănită din gelozie cu un briceag de către bărbatul ei. Acesta a fost arestat la circumscripția 10, unde a fost interogată de d. comisar Ralet. Starea rănitei nu este gravă.

— **Trădătorul Nastici alungat din camera austriacă.** Din Viena se telegrafiază că Nastici, cunoscutul trădător și autorul broșurei »Finale«, ieri înainte de amiază a venit în camera austriacă ca să se înțeleagă cu deputatul Masaryk în chestia afacerii procesului din Agram. Ziaristii slavi și italieni l'au provocat să se de-parteze.

După amiază a venit din nou și intrînd în camera ziaristilor a început să scrie. Ziaristii văzându-i obrăznicia l-au atacat și i-au strigat, că nu are voie să scrie, și că trădătorii și nemernici nu au loc. S'a strigat »afară cu denunțanții! Nemernicul trădător însoțit de ghionturile și sudălmile ziaristilor a trebuit să părăsească parlamentul, fără nici o ispravă.

— **Împăratul dorește să cunoască invenția lui Zeppelin.** Cu ocaziunea vizitei făcute împăratului Francisc Iosif de principele de Coroană al Germaniei, împăratul și-a exprimat dorința de a vedea balonul Zeppelin. Se știe pe de altă parte că și împăratul Wilhelm ar dori să prezinte aliatului său această invenție modernă a armatei germane. Este deci foarte probabil că balonul Zeppelin va face un voiaj la Ischl, pela mijlocul lunei Iulie, spre a fi prezentat împăratului Francisc Iosif de către principele de Coroană al Germaniei.

— **Un atentat anarchist în Paris.** Într'un hotel din Paris un terorist rus a comis un atentat asupra fostului prefect de poliție rus Kotten. Atentatorul se numește Moșka Rips. El a fost deportat în Siberia, pentru mai multe isprăvi anarchiste. A reușit să scape de acolo și să vie la Paris, unde a aflat că a sosit și fostul prefect de poliție Kotten. Atentatorul a tras asupra acestuia patru focuri, dar nu l'a nimerit mortal. El s'a lăsat să fie arestat fără nici o împotrivire. La poliție a declarat că el a vrut să omoare pe Kotten pentru ca să se răzbune.

— **Plecarea oaspeților japonezi.** Principele japonez Naschimoto și soția lui, cari au petrecut două zile în Budapesta, au plecat Marți după prînz împreună cu suita lor la Viena. Perechea princiară și suita au vizitat Marți înainte de prînz parlamentul, fiind conduși de căpitanul de stat-major Franz. Oaspeții japonezi au admirat cupola și priveliștea din spre Dunăre. Din parlament s'au dus în restaurantul hotelului »Hungaria« unde au luat masa, iar la orele trei au plecat spre Viena unde i-a însoțit și căpitanul de stat-major Franz.

— **Roosevelt va fi ales primarul New-Yorkului.** La New-York s'a format o comisiune, compusă din oameni influenți al cărei scop este se prepare terenul pentru a fi ales primar al

New-Yorkului, d. Roosevelt fostul președinte al Republicii Statelor Unite.

— **Băile dela Călimănești (România).** D. Creangă, secretar general al ministerului de industrie și comerț, însoțit de d. inginer Tănăsescu șeful serviciului apelor au vizitat dăunăzi lucrările ce se execută în stațiunea Călimănești, luând măsuri ca ele să fie terminate cât de curând, pentruca publicul să poată începe cura la 15 Mai.

— **Austria și România.** Importanta revistă «Danzer's Armee-Zeitung», ce apare la Viena în numerele ei săptămânale 17 și 18 (29 Aprilie 6 Mai) publică două articole obiective, scrise cu multă cunoștință despre sufletul poporului român precum și despre valoarea armatei române. Revista aceasta militară, redactată numai de ofițeri superiori începe un studiu militar-politic în stil mare. În numărul dela 29 Aprilie avem introduciunea studiului, iar în cel dela 6 Mai: «Rolul strategic al României în viitorul războiu». Alte articole vor urma. Din cele publicate pînă acuma, reiese că alipirea României de Austro-Ungaria e departe de a fi satisfăcută, din nenorocire, din cauza atitudinii Ungariei. Dar întru cît privește hotărîtorul rol al armatei române într'un războiu al Austro-Ungariei cu Rusia, armata României și pozițiunea ei geografică fac cel puțin cît cinci corpuri de armată austriace.

Puterea organizării socialiste. La congresul socialistilor belgieni, ținut în Bruxelles, au luat parte 610 delegați, reprezentând 451 grupe. În 1908 partidul avea 180.000 membrii înscrși, plătitori; ziare are 11, dintre cari «Peuple» apare în 70.000 exemplare. În ce privește organizarea economică, ei au cooperative în toate părțile, procurând membrilor alimente ieftene. În 1907 revirimentul cooperativelor a fost peste 31 milioane franci.

— **Catastrofă pe calea ferată.** Se telegrafiază din Graz că în noaptea de Luni spre Marți, cu ceva înainte de ora unu s'a întâmplat o mare nenorocire în stațiunea Pössnitz. Trenul accelerat, nr. 9, care a plecat seara la orele opt din Viena s'a ciocnit de trenul personal de Triest, care a plecat din Viena după prânz la orele patru și treizeci și cinci de minute. Catastrofa a fost teribilă, mașina s'a zdrobit de tot și apa fierbinte și focul din cazan au intrat în ultimul vagon al trenului de persoane, care s'a aprins imediat. Unul dintre pasagerii din Gratz a murit, era un pictor anume Walter Ervin; doi alți pasageri, unul locotenent, s'au rănit grav. La trei ore din noapte s'a trimis un tren de salvare din Gratz. Cauza ciocnirii a fost că trenul personal s'a oprit la indicatorul distanței și tabla de semnal n'a fost ridicată. Încâtva s'a ameliorat nenorocirea prin faptul că conductorul trenului de persoane, a pus mașina imediat în mișcare, așa că trenul accelerat nu s'a izbit cu toată puterea.

— **Jubileul regimentului Ieliasics.** Se scrie din Fiume: Regimentul 79 de infanterie din Fiume, care poartă numele contelui Ieliasics, își serbează jubileul în 15 l. c. Atunci se împlinesc 100 de ani de când antecesorii regimentului 500 de graniceri compuși din agulini și serini în 1809, au oprit la Malloghe și la Predil puterea armată italiană, care venea contra Austriei. În amintirea acestei lupte garnizoana din Fiume va ține o retragere cu muzică și lampioane, în curtea cazarmei, se va ține asemenea serviciu divin și corpul ofițeresc împreună cu notabilitățile vor lua parte la banchet. Afară de aceasta deputația de ofițeri a regimentului împreună cu steagurile regimentului și cu o trupă mai mică se va duce pe locul de luptă, unde vor serba amintirea celor căzuți. Pe timpul acestor serbări se va reintoarce în Fiume și guvernorul Alexandru Nako.

— **Corcitură.** Ziarele unguerești anunță căsătoria unui ofițer ungar Halm Miklós, scriind că mama mirelui este Elena Cantacuzino de Valois, princesă din România.

x **Săpun ieften** este numai un săpun bun și curat. Cei mai bun este săpunul «Schicht», dreptăcia și cel mai ieftin. În vremile acestea scumpe, femeile ar trebui să pună deosebit pond pe un săpun bun și ieften, căci în caz contrar folosind săpun rău, folosesc cantitate dublă și își ruinează și hainele. O folo-

sire simplă a săpunului «Schicht» ajunge cît folosirea îndoită a altui săpun. Curățirea săpunului «Schicht» se garantează cu suma de 30.000 coroane. Real numai cu marca «Schicht».

x **O femeie cruțătoare** dacă extractele de liquer și rum le cumpără dela mine, cruță 100—200% din bani. Se poate căpăta compoziție de rum fin, ezenții de liqueruri: absynth, allasch, anisett, beatură amară engleză, de caisă, pere regale, cacao, ciocoladă, curacao, carthausă, lămîie, nucă, cafea, chinin, smeură, marasquină, vișină, menthă, portocală, punciu, rostocin, silvoriu, vanilie, în dose de cite de 50 fileri, din cari se poate pregăti 1 1/2—2 litri de liquer. La comanda de 10 sticle dau ladă gratis și expediez gratis. Ezență de apă de Colonia excelentă. 1 dosă pentru pregătirea 1 litru apă de Colonia — Eau de Cologne — 1 cor. Correspondență și în limba română. Modul de întrebuintare se dă la fiecare sticlă. — **Dobay Kálmán**, drogerie la «Crucea roșie» în **Békéscsaba, Vasút-utca.**

Dela judecătoria.

Jude pus sub acuză pentru omor. Judele cercual Sovány Dezső din Mátészalka a fost pus sub acuză, după o lungă anchetă, pentru omor săvârșit în mare înfierbântare. El ar fi omorât pe Bordás Demeter, curățitor de hornuri, cu care s'a certat în birt în seara omorului. Bordás a fost găsit după aceea mort în stradă.

Economie.

O societate pentru export în România. În București zilele acestea s'au pus bazele unei societăți de import și export pentru Orient. Capitalul inițial e de un milion, putând fi mărit pînă la trei milioane. Societatea are ca acționari, între alții pe d-nii G. G. Assan, Vintilă Brătianu, C. Alimănișteanu și pe câțiva comercianți frunțași din Constantinopol, Smirna și Alexandria. Societatea se va ocupa cu exportul de lemne, cereale, petrol, brânzeturi, etc. ce au căutare în Orient.

Tirgul de bucate din Aradul nou.

— 11 Mai.

Din cauza timpului neconstant îngrijorarea pentru starea sămănăturilor este foarte mare. Știrile acestea la bursă se privesc ca exagerate. Ne-goșul de bucate a scăzut.

Prețurile, afară de cucuruz, le putem semna numai nominal.

S'au vândut azi:

grâu 200 mm.	14.20—14.50
cucuruz 400 mm.	6.90—7.—
secară	9.60—9.70
ovăs	8.10—8.20
orz	7.90—8.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 9 Mai 1909.

Grâu pe Mai 1909	28.30—28.32
Grâu pe Oct.	23.74—23.76
Secară pe Oct.	18.72—18.74
Cucuruz pe Mai	15.28—15.30
Cucuruz pe Iul.	15.74—15.76
Ovăs pe Oct.	15.10—29.12
Rapiță pe Aug.	29.08—30.—

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — — 29 K. 85—30 K. 20 fil.

Din comitatul Albei	— 28	> 85—30	> 05
De Pesta	— — —	28	> 90—30 > 10
Bănățenesc	— — —	28	> 95—30 > —
De Bacica	— — —	28	> —30 > 20
Secară de calitate I	19	> 90—20	> 20
Săcară de calitate mijloc.	19	> 80—19	> 90
Orzul de nutreț, calit. I.	18	> —18	> 20
> > calitatea a II.	17	> 60—17	> 90
Ovăs > > I.	18	> 20—18	> 50
> > > II.	17	> 60—18	> 10
Cucuruz — — —	15	> 40—15	> 50
Tărâțe — — —	11	> 80—11	> 90

BIBLIOGRAFII.

La librăria „Tribunei“ se află de vânzare următoarele cărți:

«Unirea principatelor» 1859 povestită românească de N. Iorga. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 36 Sicilia, descriere de călătorie, Guy de Maupassant, trad. de Măndru 30 fil. plus 5 fil. porto.

No. 21 «Povestiri vânătoarești», de Ioan Tâgășeniev.

Nr. 35 Ioan Prostul, poveste de Tolstoi, trad. de G. Carp, 30 fil., plus 5 fil.

No. 24 «Scrieri alese», de Mumuleanu, Hrisovverghi, Cuciuzeanu.

No. 25 «Catechismul bisericii Budhiste de Miază-zi», traducere de Gr. Goilav.

Nr. 62 Viața caznică a animalelor, traducere de N. J. Duscian 30 fil. plus 10 fil.

Nr. 47 Poezii de Ion Minulescu 30 fil. plus 10 fil.

Nr. 56 Stăpâna odată... de Delavrancea 30 fil. plus 10 fil.

A apărut și se află de vânzare la librăria „Tribunei“:

„Impresii de teatru din Ardeal“

de Zaharie Bîrsan.

Recomandăm cu căldură acest frumos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Poșta administrației.

Ioan Neagu. Gladna-rom. Am primit 6 cor. abonament pînă la 1 Iulie 1909.

Ioan Cosma. Cărsău. Am primit 12 cor. abonament pînă la 1 Iulie 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

«Tribuna» institut tipografic, Nichin și com.

Un candidat de avocat

care știe perfect limba română și maghiară, află aplicare momentană, pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului

Dr. Mátyás Lázár
Sibiu, str. Cisnădiei.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fileri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,
farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCIAR ROMAN DIN BUCUREȘTI.

LISTA

De scrisurile funciare 4% și 5% ieșite la sorți la tragerea 20-a și a 55-a făcută în ziua de 15/28 Aprilie 1909. Aceste scrisuri sunt ieșite la sorți cu cuponul de 1 Ianuarie 1910 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Casa Societății cu începere dela 1 Iulie st. n. 1909.

4 %			5 %														
à 5000 lei	à 1000 lei	à 100 lei	à 5000 lei					à 1000 lei					à 100 lei				
103	605	303	1501	4907	6280	33315	53270	1104	4965	7247	16129	25867	49190	67524	85652	88725	597
123	615	313	1521	4917	6290	33325	53280	1114	4975	7257	16149	25877	53801	67534	85662	88735	1600
133	625	343	1541	4927	6402	33335	53290	1134	4985	7267	16159	25887	53811	67544	85672	88745	1610
143	665	353	1551	4937	6412	33345	55707	1144	4995	7277	16169	25897	53821	67554	85692	88795	1620
153	675	363	1561	4947	6422	33355		1154	5306	7287	16179	31603	53841	67564	85705	90519	1630
163	685	373	1571	4957	6432	33365		1164	5316	7901	16189	31613	53851	67574	85715	90539	1640
173	695	434	1581	4967	6442	33385		1184	5326	7911	16199	31623	53861	67584	85725	90549	1650
193	702	444	1591	4987	6452	33395		1602	5336	7921	16509	31633	53871	67594	85735	90569	1660
1104	712	464	2409	4997	6462	39812		1612	5356	7931	16529	31643	53881	71336	85745	90589	1690
1114	713	474	2419	5303	6472	39822		1622	5366	7941	16539	31653	53891	71376	85755	90599	2401
1124	722	484	2429	5313	6482	39832		1642	5376	7951	16549	31673	61702	71386	85785	94307	2411
1134	723		2449	5323	6492	39842		1652	5386	7971	16559	31683	61712	71396	85795	94327	2421
1144	732		2459	5343	7405	39852		1662	5396	7981	16569	31693	61722	72211	86301	94337	2431
4301	733		2469	5353	7415	39862		1672	6102	8603	16579	34421	61742	72261	86311	94347	2441
4311	742		2489	5363	7465	42806		1682	6112	8708	16589	34451	61752	72271	86321	94357	2451
4321	743		2499	5373	7485	42816		1708	6122	8718	17205	34461	61762	72281	86331	94367	2461
4331	752		3002	5383	7495	42826		1718	6142	8738	17215	40202	61772	72291	86341	94397	2471
4341	753		3012	5393	8002	42836		1738	6152	8748	17225	40212	61782	72428	86351	97406	2481
4351	762		3022	5504	8012	42846		1748	6172	8758	17235	40222	62419	72448	86361	97416	3016
4361	763		3032	5514	8032	42856		1758	6182	8768	17245	40232	62429	72498	86371	97426	3026
4371	782		3052	5524	8072	42866		1778	6192	8778	17255	40242	62439	72867	86381	97436	3036
4381	783		3062	5534	8082	42876		1788	6207	8824	17265	40262	62449	72897	86903	97456	3056
4391	792		3072	5544	8092	44708		1798	6227	8834	17275	40292	62459	78003	86913	97466	3076
			3082	5554	15610	44718		2309	6237	8844	17285	42005	62479	78013	86923	97476	3086
			3205	5564	15646	44728		2319	6247	8854	17295	42025	62489	78023	86933	97496	3096
			3215	5574	15656	44758		2329	6257	8874	17502	42035	62499	78033	86943	108608	4725
			3225	5584	15666	44768		2339	6267	8894	17512	42045	62800	78043	86963	108618	4735
			3235	5594	15676	44778		2349	6277	9001	17522	42055	62810	78063	86973	108628	4775
			3245	5608	15686	44788		2359	6287	9011	17532	42065	62820	78073	86983	108638	4795
			3275	5618	22608	44798		2369	6297	9021	17542	42075	62830	78083	87101	108648	5705
			3295	5628	22618	46505		2379	6517	9031	17552	42085	62840	78093	87111	108658	5715
			3300	5638	22628	46515		2389	6532	9041	17562	42095	62850	79706	87121	108668	5735
			3310	5648	22648	46525		2399	6537	9051	17572	44601	62860	79716	87131	108698	5755
			3320	5658	22658	46535		3707	6542	9061	17582	44611	62870	79726	87141	116403	5775
			3330	5668	22668	46545		3717	6547	9071	17592	44621	62880	79736	87151	116413	5795
			3340	5678	22688	46555		3727	6552	9091	21004	44631	62890	79746	87161	116423	5785
			3350	5688	22698	46565		3737	6557	9405	21024	44641	65401	79766	87171	116433	5795
			3360	5698	24803	46575		3747	6562	9415	21034	44651	65405	79776	87181	116473	16813
			3380	6105	24813	46585		3777	6572	9425	21044	44661	65411	79786	87191	116483	16853
			3390	6115	24823	46595		3787	6577	9435	21054	44671	65415	79796	87600	116493	16893
			4204	6125	24833	51504		3797	6582	9445	25707	44681	65421	81205	87610		19490
			4224	6135	24843	51514		4400	6703	9455	25717	44691	65425	81215	87620		30801
			4244	6145	24853	51524		4410	6713	9465	25727	45008	65431	81225	87630		30811
			4254	6165	24863	51534		4420	6723	9475	25737	45018	65435	81235	87640		30821
			4264	6175	24883	51544		4430	6733	9485	25747	45028	65441	81245	87650		30831
			4274	6185	24893	51554		4450	6743	9495	25767	45048	65445	81255	87670		30851
			4284	6195	30106	51564		4460	6753	10907	25777	45078	65451	81265	87680		30871
			4416	6200	30116	51574		4470	6763	11604	25787	45088	65455	81275	88102		30881
			4436	6210	30126	51594		4480	6773	11614	25797	45098	65465	81285	88112		30891
			4446	6220	30136	53200		4490	6783	11624	25807	49110	65471	81295	88122		
			4456	6230	30146	53210		4905	6793	11634	25817	49120	65475	85602	88142		
			4466	6240	30156	53220		4915	7207	11644	25827	49130	65481	85612	88162		
			4476	6250	30166	53240		4925	7217	11674	25837	49160	65485	85622	88172		
			4486	6260	30186	53250		4935	7227	11684	25847	49170	65495	85632	88192		
			4496	6270	30196	53260		4055	7237	16119	25857	49180	67514	85642	88705		

DIRECȚIUNEA.